

Kuntatalous neljännesvuosittain

2019, 1. vuosineljännes

Manner-Suomen kuntien toimintakulut kasvoivat 4,8 prosenttia tammi-maaliskuussa 2019

Manner-Suomen kuntien ulkoiset toimintakulut olivat vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä 4,8 prosenttia suuremmat kuin edellisen vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Ulkoiset toimintatuotot vähenivät 2,1 prosenttia. Verotuloja kunnat saivat 6,2 miljardia euroa ja valtionosuuksia 2,2 miljardia euroa. Kuntayhtymien ulkoiset toimintakulut kasvoivat 8,5 prosenttia ja toimintatuotot 9,5 prosenttia. Tiedot ilmenevät Tilastokeskuksen kuntatalous neljännesvuosittain -tilastosta, jota varten kerättiin tietoja Manner-Suomen 80 kunnalta ja 69 kuntayhtymältä.

Kuntien ja kuntayhtymien talouden ulkoisia neljännesvuositietoja, miljoonaa euroa¹⁾

	1. neljännes			
	Kunnat		Kuntayhtymät	
	2019	Muutos, %	2019	Muutos, %
Toimintatuotot yhteensä	1 602	-2,1	4 135	9,5
Toimintakulut yhteensä	9 304	4,8	3 759	8,5
Vuosikate	750	-28,8	355	21,8
Lainakanta	17 633	11,3	3 934	13,5

1) Toimintakulut sisältävät omaan käyttöön valmistuksen menoja. Muutos on laskettu edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna.

Kuntien ja kuntayhtymien talous

Vuoden 2019 tammi-maaliskuussa Manner-Suomen kunnilla oli ulkoisia toimintakuluja 9,3 miljardia euroa. Toimintakulut kasvoivat edellisen vuoden vastaavasta ajanjaksosta 4,8 prosenttia. Ulkoisia toimintatuottoja oli 1,6 miljardia euroa, ja ne vähenivät 2,1 prosenttia.

Kuntien verotulot olivat vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä 6,2 miljardia euroa. Valtionosuuksia kunnat saivat 2,2 miljardia euroa. Verotulot kasvoivat 2,1 prosenttia ja valtionosuudet 0,7 prosenttia verrattuna edellisen vuoden ensimmäiseen neljännekseen. Asukasta kohti näistä kahdesta erästä muodostuva verorahoitus oli 1 528 euroa.¹⁾ Kuntien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni 28,8 prosenttia vuoden takaisesta ja oli tammi-maaliskuussa 0,7 miljardia euroa.

1) Väestötietona on käytetty Manner-Suomen väkilukua 31.12.2018.

Maaliskuun lopussa kuntien yhteenlaskettu lainakanta oli 17,6 miljardia euroa. Kasvua vuoden alusta oli 6,0 prosenttia. Asukasta kohti Manner-Suomen kuntien lainakanta oli 3 213 euroa.²⁾ Investointimenot olivat tammi-maaliskuussa 0,5 miljardia euroa. Investointimenot kasvoivat edellisen vuoden vastaavasta ajanjaksosta 21,2 prosenttia.

Manner-Suomen kuntayhtymien ulkoiset toimintakulut olivat vuoden 2019 tammi-maaliskuussa 3,8 miljardia euroa ja ne olivat 8,5 prosenttia suuremmat kuin edellisen vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Ulkoiset toimintatuotot kasvoivat 9,5 prosenttia 4,1 miljardiin euroon. Kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate oli 0,4 miljardia euroa.

Investointimenoja kuntayhtymillä oli vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä 0,2 miljardia euroa. Investointimenot kasvoivat 13,7 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta. Kuntayhtymien lainakanta oli maaliskuun lopussa 3,9 miljardia euroa. Lainakanta kasvoi vuoden alusta 2,0 prosenttia.

Tietoa tilastosta

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilasto on 1.–3. neljänneksellä otostutkimus, joka kuvaa Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden kehitystä neljännesvuosittain. Neljännen neljänneksen tilastojulkistusta varten tiedot kerätään kaikilta Manner-Suomen kunnilta ja kuntayhtymiltä. Kuntatalous neljännesvuosittain -tilaston tiedot ovat ennakkollisia ja ne tarkentunevat tulevissa julkaisuissa.

Otostutkimukseen perustuvia 1.–3. neljänneksen kunta- ja kuntayhtymäkohtaisia tietoja ei julkaista. Neljännen neljänneksen tiedonkeruussa kunnilta ja kuntayhtymiltä saadut tilinpäätösarvotiedot julkaistaan yksikkötasolla vuoden 2017 tiedoista alkaen Tilastokeskuksen internetsivuilla [kuntien ja kuntayhtymien raportoimat taloustiedot](#) -tietokannassa.

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilastossa julkistetut tiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -tilaston tietoihin liikelaitosten erilaisen käsittelytavan vuoksi. Kuntatalous neljännesvuosittain -tilastossa liikelaitokset yhdistetään peruskuntien ja -kuntayhtymien tietoihin, kun taas vuosina 2013–2015 julkaistussa kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -tilastossa näin ei tehty.

2) Väestötietona on käytetty Manner-Suomen väkilukua 31.12.2018.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien ulkoisia neljännesvuositietoja (sisäiset erät eliminoitu), miljoonaa euroa4

Liitetaulukko 2. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden neljännesvuositietoja (sis. sisäiset erät), miljoonaa euroa4

Tietojen tarkentuminen.....5

Laatuseloste: Kuntatalous neljännesvuosittain.....6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien ulkoisia neljännesvuositietoja (sisäiset erät eliminoitu), miljoonaa euroa ¹⁾

	1. neljännes			
	Kunnat		Kuntayhtymät	
	2019	Muutos, %	2019	Muutos, %
Toimintakate (+/-)	-7 664	6,4	378	20,5
Verotulot	6 164	2,1		
Valtionosuudet	2 225	0,7		
Rahoitustuotot	74	46,5	1	-38,3
Rahoituskulut	48	16,2	25	0,2
Vuosikate (+/-)	750	-28,8	355	21,8
Poistot ja arvonalentumiset	527	3,8	141	-1,6
Satunnaiset erät (+/-)	106	1112,3	0	-87,5
Tilikauden tulos (+/-)	329	-40,6	213	44,6
Investointimenot yhteensä	540	21,2	207	13,7
Lainakanta, neljänneksen lopussa	17 633	11,3	3 934	13,5

1) Tietoihin on yhdistetty liikelaitokset ja sisäiset erät on eliminoitu. Muutos on laskettu edelliseen vuoteen verrattuna.

Liitetaulukko 2. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden neljännesvuositietoja (sis. sisäiset erät), miljoonaa euroa ¹⁾

	1. neljännes			
	Kunnat		Kuntayhtymät	
	2019	Muutos, %	2019	Muutos, %
Tuloslaskelma:				
Toimintatuotot yhteensä	2 659	-1,7	4 543	9,2
Myyntituotot	1 083	-9,4	4 144	8,8
Maksutuotot	369	-1,9	180	14,2
Tuet ja avustukset	137	38,8	62	29,8
Muut toimintatuotot	1 070	3,4	157	5,2
Valmisteverastojen muutos (+/-)	0		0	-186,5
Valmistus omaan käyttöön	38	2,7	2	7,3
Toimintakulut yhteensä	10 362	4,2	4 167	8,3
Henkilöstökulut	3 173	0,5	1 735	5,4
Asiakaspalvelujen ostot	3 607	9,0	576	9,9
Muiden palvelujen ostot	1 681	4,8	990	14,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	454	-2,5	529	2,0
Avustukset	497	0,5	69	40,9
Muut toimintakulut	950	4,0	268	7,7
= Toimintakate (+/-)	-7 664	6,4	378	20,5

1) Tiedot sisältävät liikelaitokset sekä kunnan/kuntayhtymän eri tehtävien väliset sisäiset erät. Toimintakulut sisältävät omaan käyttöön valmistuksen menoja. Muutos on laskettu edelliseen vuoteen verrattuna.

Tietojen tarkentuminen

Muutos ensimmäisestä julkaisusta¹⁾

				1. julkistus, milj. €	Uusin julkistus, milj. €	Tietojen tarkentuminen, milj. €	Tietojen tarkentuminen, %
Alue	Erä	Vuosi	Neljännes				
Kunnat	Toimintatuotot yhteensä	2018	1	1 588	1 637	49	3,1
			2	3 366	3 531	165	4,9
			3	4 972	5 240	268	5,4
			4	7 484	7 495	11	0,1
	Toimintakulut yhteensä	2018	1	8 814	8 876	62	0,7
			2	18 176	18 341	165	0,9
			3	27 039	27 322	284	1,0
			4	36 865	36 875	9	0,0
	Lainakanta, neljänneksen lopussa	2018	1	15 859	15 846	-13	-0,1
			2	15 899	15 897	-3	0,0
			3	15 733	15 729	-4	0,0
			4	16 731	16 632	-99	-0,6
Kuntayhtymät	Toimintatuotot yhteensä	2018	1	3 679	3 776	97	2,6
			2	7 489	7 677	188	2,5
			3	11 233	11 459	226	2,0
			4	15 361	15 356	-6	0,0
	Toimintakulut yhteensä	2018	1	3 353	3 463	111	3,3
			2	7 084	7 274	190	2,7
			3	10 643	10 875	233	2,2
			4	14 716	14 704	-12	-0,1
	Lainakanta, neljänneksen lopussa	2018	1	3 462	3 464	3	0,1
			2	3 681	3 681	0	0,0
			3	3 791	3 791	0	0,0
			4	3 856	3 855	-1	0,0

1) Tietoihin on yhdistetty liikelaitokset ja sisäiset erät on eliminoitu.

Laatuseloste: Kuntatalous neljännesvuosittain

1. Tilastotietojen relevanssi

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilasto kuvaa Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden kehitystä Manner-Suomessa vuosineljänneksittäin. Kuntien ja kuntayhtymien liikelaitokset ovat mukana tilaston tiedustelussa. Tilaston tavoitteena on tuottaa nopeaa ja luotettavaa tietoa kuntasektorin talouden vuoden sisäisestä kehityksestä ja sen käännepeisteistä. Tilastoa varten kerätään tietoa valituista eristä tuloslaskelmasta, rahoituslaskelmasta ja taseesta. Tiedot julkaistaan ainoastaan Manner-Suomi yhteensä -tasolla.

Keskeisiä ohjeita ja luokituksia tilaston kannalta ovat kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnille ja kuntayhtymille antamat yleisohjeet ja lausunnot sekä JHS-tililuettelomalli kunnille ja kuntayhtymille. Kuntajaoston yleisohjeiden kokoelma löytyy Kuntaliiton sivuilta. (Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän rahoituslaskelman laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista ja yleisohje kunnallisen liikelaitoksen kirjanpidollisesta käsittelystä).

Tilaston tuottaa Tilastokeskus, mutta vuoden viimeistä neljänneistä koskevat tiedot kerätään yhteistiedonkeruulla valtiovarainministeriön ja Suomen Kuntaliiton kanssa kaikilta Manner-Suomen kunnilta ja kuntayhtymiltä. Tiedonantovelvoite perustuu tilastolakiin (280/2004). Lain 14 §:n mukaan kunnat ja kuntayhtymät ovat velvollisia antamaan salassapitosäännösten estämättä Tilastokeskukselle tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät tiedot taloudestaan, hyödykkeistään, toiminnan sijainnista, henkilöstöstään ja muista toiminnan edellyttämistä voimavaroista.

Tilaston tietoja käytetään kunnallistalouden neljännesvuosiseurantaan, kansantalouden tilinpidon neljännesvuositilaston lähtötietoina, EU:n julkisyhteisöjen neljännesvuosittaisen tulo- ja menotilaston sekä EU:n julkisyhteisöjen neljännesvuosittaisen rahoitustilinpidon lähtötietoina. Tilastoa kehitetään yhteistyössä pääkäyttäjien kanssa.

2. Tietojen tarkkuus ja luotettavuus

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilastolla mitataan kuntien ja kuntayhtymien budjettitalouden eräiden menojen, tulojen, investointien, lainojen ja saatavien kehitystä neljännesvuosittain. Kunnat ja kuntayhtymät vastaavat kyselyyn sähköisellä lomakkeella internetin välityksellä. Tunnuksat lomakkeelle toimitetaan kunnille ja kuntayhtymille kyselyn avautuessa.

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilasto on otostutkimus ensimmäisellä, toisella ja kolmannella neljänneksellä ja kokonaistutkimus vuoden viimeisellä neljänneksellä. Koska tilaston tiedot perustuvat otokseen ensimmäisellä, toisella ja kolmannella neljänneksellä, on tiedoissa näillä neljänneksillä otannasta johtuvaa virhettä, joka vaihtelee muuttujittain ja neljänneksittäin. Erityisesti investointeihin ja osaan pienimmistä tase-eristä liittyy muihin eriin verrattuna näillä neljänneksillä merkittävämpää virhettä, joka johtuu näiden erien satunnaisuudesta perusjoukossa ja suuresta vaihtelevuudesta neljänneksestä toiseen. Otanta-asetelman osituksen määrittely toimintakulujen koon mukaan aiheuttaa myös sen, että tilaston tiedot ovat luotettavampia tuloslaskelman osalta kuin taseen osalta.

Tutkimuksen perusjoukko koostuu Manner-Suomen kaikista kunnista ja kuntayhtymistä, jotka ovat voimassa kunkin tilastovuoden alussa. Perusjoukosta on poimittu 80 kunnan ja 69 kuntayhtymän otos.

Kuntien ja kuntayhtymien otanta perustuu ositettuun yksinkertaiseen satunnaisotantaan. Kuntien perusjoukko on ositettu toimintakulujen suuruuden mukaan viiteen eri ositteeseen. Vuoden 2019 perusjoukossa on 295 kuntaa. Otokseen valittiin todennäköisyydellä 1 kaikki kunnat, jotka olivat vuoden 2017 tilinpäätöksessä toimintakuluiltaan yli 200 miljoonan euron kokoluokassa. Näitä kuntia oli 32. Loput 48 kuntaa valittiin satunnaisotoksella neljästä jäljelle jääneestä ositteesta.

Kuntayhtymien ositteita oli pienemmän perusjoukon vuoksi neljä. Vuoden 2019 perusjoukossa on 134 kuntayhtymää. Otokseen valittiin todennäköisyydellä 1 kaikki kuntayhtymät, jotka olivat vuoden 2017 tilinpäätöksessä toimintakuluiltaan yli 100 miljoonan euron kokoluokassa. Näitä kuntayhtymiä oli 31.

Loput 38 kuntayhtymää valittiin satunnaisotoksella kolmesta jäljelle jääneestä ositteesta. Ensimmäisen, toisen ja kolmannen neljänneksen otoksen perusjoukkoon otettiin vain koko vuoden 2019 toiminnassa olevat kuntayhtymät. Toimintansa vuoden 2019 aikana lopettavat kuntayhtymät kuuluvat kuitenkin viimeisen neljänneksen kokonaistiedusteluun.

Tilastossa noudatetaan otoksen rotaation periaatetta, jossa satunnaisotannon piirissä olevista kunnista ja kuntayhtymistä noin viidennes vaihtuu vuosittain.

Vuoden viimeisen neljänneksen tiedot kerätään kaikilta kunnilta ja kuntayhtymiltä Manner-Suomessa. Näin ollen näihin tietoihin ei sisälly otannasta johtuvaa virhettä. Viimeisen neljänneksen tiedot kerätään kuitenkin ennen kuin kunnat ja kuntayhtymät ovat tehneet lopullisen tilinpäätöksensä, joten vastaajien antamat tiedot ovat vastaajien arvioita niiltä osin, kun kirjanpito ei ole vielä valmistunut. Koko tilastovuotta koskevat viimeisen neljänneksen tiedot tarkentuvat myöhemmin kuntatalous-tilaston lopullisten tilinpäätösten julkistuksessa.

3. Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilasto julkaistaan neljä kertaa vuodessa noin kaksi kuukautta kunkin neljänneksen päättymisen jälkeen. Katso tarkemmat julkaisuajankohdat osoitteesta <http://tilastokeskus.fi/ajk/julkistamiskalenteri/index.html>.

Tilaston tiedot kerätään tuloslaskelman ja rahoituslaskelman investointitietojen osalta kumulatiivisina tilastovuoden alusta kunkin neljänneksen loppuun saakka. Tasetiedot kerätään kunkin neljänneksen päättymispäivän mukaisina. Tällöin vuoden viimeisen neljänneksen tiedot vastaavat koko vuoden kertymätietoja ja päättävää tasetta.

Tilaston tiedot julkaistaan ennakkollisina ja ne voivat tarkentua viimeisen vuoden ajalta vastaajien tarkentaessa aikaisempien neljännesten tietojaan. Lopulliset tilinpäätöstiedot julkaistaan kuntatalous-tilastossa.

4. Tilastojen yhtenäisyys ja vertailukelpoisuus

Tilaston tietoja on julkaistu vuoden 2016 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien.

Tilaston tiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -tilaston tietoihin liikelaitosten erilaisen käsittelytavan vuoksi. Kuntatalous neljännesvuosittain -tilastossa liikelaitokset yhdistetään peruskuntien ja -kuntayhtymien tietoihin, kun taas vuosina 2013–2015 julkaistussa kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -tilastossa näin ei tehty.

5. Tietojen saatavuus ja selkeys

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilasto julkaistaan Tilastokeskuksen internetsivuilla. Verkkosivuilla olevasta tilastotietokannasta tiedot ovat saatavilla aikasarjana vuodesta 2016 lähtien.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Ks. kohta 4. edellä

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Ks. kohta 4. edellä

Lisätietoja

Jens Melfsen 029 551 2578
Karen Asplund 029 551 3611
Vastaava tilastojohtaja:
Ville Vertanen

kuntatalous@stat.fi
www.tilastokeskus.fi

Lähde: Kuntatalous neljännesvuosittain, 1. neljännes 2019, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 2343-4112 (pdf)